

Zeľeň sídiel Bretónska (2)

Keď záhradníci majú „zelenú“

Noyal sur Villaine

Mesto je celé v zeleni. Patrí medzi tie klasické záhradné mestá, kde sa súkromná a verejná zeľ dopĺňa, prelína, a je neoddeliteľnou súčasťou tohto sídla. Na každom kroku cítiť súčinnosť urbanistu, architekta, záhradníka a krajinára. Záhradník tu nevysádza zeľ, aby zakryl chyby architektúry, má dostatočný priestor na spoluprácu najideálnejšieho prostredia pre človeka. A človeku, ktorý tu žije, je daná patričná úcta. Pri pohľade na veselú deti, hrajúce sa na trávniku, je každému jasné, že ľudia si tu budujú svoj domov. Nielen za plotmi a múrmi svojich príbytkov, ale aj na uliciach, v parkoch. Cítia ho ako svoj, užívajú si ho, chránia a vylepšujú. Pre toto, snáď najdynamickejšie sa rozvíjajúce mesto, je prvoradá zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre svojich občanov. Prioritou obytných častí je nerušený pokoj v zdravom prostredí. Hlavné prístupové komunikácie sú od jednotlivých obytných častí oddelené obojstranným stromoradiom a zahustenou krovinovou výsadbou na zemných valoch. Nasleduje široký trávnik a zväčša živý plot súkromného parkárenského riešeného pozemku. Záhradné mesto je ocenené tromi kvietkami.

Acigné

Malé mestečko v tesnom susedstve s Noyalom. Najstaršia časť leží na vyvýšenom svahu medzi kostolom a riekou. Blízkosť hlavného mesta má vplyv na zvýšený záujem o výstavbu rodinných domov. Nová zástavba plne rešpektuje nerušené bývanie v zdravom prostredí s bezbariérovým a bezpečným prepojením s priestormi pre oddych, rekreáciu a šport. Súčasťou rodinných domov sú dokonale udržiavané okrasné záhrady. Záhradný architekt naplno využíva prírodné danosti. Dbá sa na každý detail, je možné bezpečne sa priblížiť tesne k vodnej hladine vďaka pevným, širokým mólom a pohodlným premosteniam. Špecialitou je priestor vyhradený pre poznávanie domácich druhov drevín a možnosť vedomosti si aj na mieste preskúšať. Zeľ poľnohospodársky prechádza do voľnej krajiny, kde vo forme doriešených turistických chodníkov pokračuje v hospodársky využívaní krajiny. Hospodárska činnosť nenarušuje idylické pohľady, skôr naopak,

obohacuje krajinu. Veď čo je šťavnatá, nádherná, zelená tráva bez spokojne pasúcich sa kravičiek? Ani neprekvapí, že najhonosnejšia zeľ je v areáli priemyselného podniku. Remízky a aleje pozvoľna prechádzajú voľnou krajinou do rozľahlých lesov komplexov. Tieto sú upravené tak, aby vychádzka po vyznačených trasách bola príjemným osviežením. Miesta, kde sa práve prevádza hospodárska činnosť, sú vyznačené a dočasne vyradené z užívania tak, aby nebola ohrozená bezpečnosť turistov.

Noyal a Acigné sú vzájomne prepojené výbornými komunikáciami, pozdĺž ktorých je vysadená viacetážová

Záhradné mesto Noyal sur Villaine

sách širokého údolia. Záhradník umiestnil informácie na graficky atraktívnych tabuliach. Za skvelý prístup k tvorbe a údržbe zelene mesto získalo ocenenie – 4 kvietky.

Dinard

Kúpeľné mesto Dinard leží na brehu oceánu, na ľavom brehu rieky Rance, severne od Rennes. Kostru mesta tvorí vyše 400 významných prepychových víl hlavne anglickej aristokracie, čomu zodpovedá architektúra budov, súčasťou ktorých sú originálne, často extravagantné parky. Len málokedy naväzujú na verejnú zeľ, sú pred zvedavcami ukryté za vysokými kamennými múrmi. Avšak to plne vynahradí nevšedný zážitok z prechádzky po verejnom turistickom chodníku, ktorý sa vinie pozdĺž členitého pobrežia, preklenujúci hrozivé skalné zrázy z čierneho granitu ostro nahodenými neustále dorážajúcim oceánom, a vybudovanými mäkkými zlatistými plážami. Popri chodníku sú zriadené parčíky, kde záhradník rešpektujúci prakticky len obmedzený

Uličná zeľ (Noyal sur Villaine)

priestor, dal vyznieť svojmu vkusu a záhradníckemu kumštu. Tu sa nemožno stávať možným. Nevšedné druhy z rôznych kontinentov vyšľachtené do neuveriteľných farieb, veľkosti a tvarov. Za pozornosť stoja rozsiahle verejné parky. Jeden z mnohých, naväzujúci na veľkú verejnú pláž a exkluzívny turistický chodník uspokojí širokú verejnú, milovníkov domácej i exotické flóry a fauny, či botanikov zameraných na ruže. Rozľahlé rozárium s kompletným popisom je umiestnené nad kaštieľom, pod ktorým sú upravené vodné plochy s vodným vtáctvom a vegetáciou. Výhľad je otvorený na široký oceán. V tieni mohutných stromov sú umiestnené výbehy pre zvieratá, na vyvýšených terasách zas voliéry pre operencov. Park slúži aj ako škola v prírode, deti sú tu mimoriadne vnímavé a disciplinované. To všetko je v podstate obvyklá výbava väčšiny väčších parkov Francúzska. Čo však patrilo k najväčším zvláštnostiam, bol záhon rozkvitnutých lúčnych kvetov. Prekvapivá pestrosť, súlad farieb a tvarov, harmónia s podpisom najvyššieho tvorcu. Mesto umenia, histórie a parkov je ocenené 4 kvietkami.

Mestá na severe Côtes d'Armor sú ponavliekané ako perly na vzácnom náhrdelníku, niť - chodník, ktorý ich spája, otvára nové pohľady, poskytuje nevšedné zážitky. Tento úzký chodník vinie sa pozdĺž členitého pobrežia je ďalším

Hospodársky využívaná krajina (Noyal a Acigné)

dokladom vysokého remeselníckeho fortieľa a neuveriteľnej ľudskej húževnatosti. Raz sa vzdáľuje, inokedy približuje k nebezpečným skalným zrázom, spája ostrovčeky, pretína piesčité lagúny. Tento chodník, z ktorého je ľahko možné obsiahnuť pohľadom priestory oceánu i členité pobrežie, bol vybudovaný v minulosti a slúžil na sledovanie pašerákov. V súčasnosti je upravený a dobudovaný ako turistický chodník, ktorý sa zrazu stráca vo vlnách prílivu.

Saint-Malo

Z turistického chodníka sa stáva mestský chodník pozdĺž cesty. Keď už je Saint-Malo na dosah ruky, cestu akoby usekli a tam, kde pred malou chvíľou bol prechod, je len voda. Saint-Malo je ostrov. Keď sa cesta a chodník v šírke dostatočnej na preplávanie zaoceánskej lode podsunie pod pevnú časť komunikácie, na oboch stranách súše prichádzajúci vytvárajú zväčšujúce sa živé strapce zaistené zábradlím. Trpezlivo a so zaujatím sledujú loď, ktorá so sebou prináša vôňu dialľav. Keď sa cesta dostane na svoje miesto a davy sa pohnú, mesto už zase patrí k pevnine.

Mestské parky (Dinard)

Mesto vzniklo ako prirodzená pevnosť ovládajúca ústie rieky Rance. V minulosti známe obchodom s otrokmi a významným prístavom. S. Malo je mesto s bohatou námorníckou tradíciou, žulovými domami s úzkymi

Turistický chodník z Dinardu do Saint-Malo

strechami a vysokými komínmi za vysokými mestskými hradbami. V takomto meste sa návštevník prekvapí, keď objaví trávnik či malý parčík. Turistický chodník - okružná trasa je vedená na mestských hradbách. Prechádza verejným parkom, ktorý je pre kvety a farby obľubujúce Bretónsko netypický, ale zodpovedá naturelu mesta. Dokonalý zelený trávnik otvorený na šírý oceán. Tu ťažko niečo odpúta myseľ od tejto neohrozenej kamennej pevnosti akoby pripravenej naveky vzdorovať nekonečnému oceánu. Cenu Grand Prix du fleurissement a 4 kvietky mesto získalo za svoj prístup k zeleni.

Pont Aven

Pont Aven sa do povedomia mnohých zapísalo ako mesto umelcov. Uličky sú plné typických, malých obchodíkov s umeleckými dielami, ktorých tvorcovia pochádzajú z rôznych končín sveta. Možno je to aj tým, že tunajšia príroda bola pre svoju jedinečnosť oddávna vyhľadávaná umelcami. Najznámejší z nich, Paul Gauguin (1848 - 1903), tu vytvoril mnohé významné diela. Dnes sú vyznačené miesta, kde majster stál a maloval. Možno porovnať skutočnosť s vystavenou reprodukciou. Pozitívny vzťah k prírode sa odráža aj v meste, kde koryto riečky s mohutnými

balvanmi nechali múdri mesta dotvoriť ako park k radosti a úžitku všetkých. Riečka má pravdepodobne viac-menej vyrovnaný tok v priebehu celého roka. Preteká pomedzi nižšie kamené domy mestečka. Chodník je citlivo vkomponovaný v riečisku, zväčša ho tvoria obrovské, ploché balvany v tieňi majestátnych stromov. Miestami sú položené kamenné lávky. Kde sa tok mení na kaskády, chodník pokračuje po brehu, cez okrasné a niekedy aj úžitkové záhrady popri domoch. Na riečku sú napojené niektoré mestské uličky, na križovatkách sú umiestnené informačné tabule. Táto kombinácia poskytuje turistovi vynikajúcu orientáciu v prírodnom i zastavanom priestore sídla.

Cabelou

Prímorské mestá majú, nielen pre vnútrozemcov, bezprostredné a neopakovateľné čaro nespúťanej prírody. Blízkosť oceánu je zrejme nielen jeho nezameniteľnou vôňou soli a morských chaluhi. Mestá, domy, ich architektúra, sú orientované na nekonečnú vodnú hladinu. Mimo sídla pozdĺž pobrežia platí stavebná uzáva, výnimkou je turistický chodník. Vinie sa naprieč zeleným, prírodne riešeným parkom popri oceáne, vedie k atraktívnym pohľadom a vyhlídkam. Krajina sa neustále mení, príliv a odliv úplne zmenia jej charakter. Nekonečným chodníkom sa pri odlive stáva pobrežné dno, ktoré láka pútnika aby šiel tam, kde pred pár hodinami panoval oceán, a odtiaľ pozoroval súš. Táto šanca však netrvá dlho.

Cabelou, mesto na konci sveta, tu sa všetky cesty končia, akoby sa spomali aj čas. Možno aj pod vplyvom obrovskej vodnej masy sú tu uznávané iné hodnoty. Aj u nás, na

Premostenie jazierka (Acigné)

Slovensku, sú ešte také miesta, kde sa pozdravia úplne cudzí ľudia. Človek pozdraví človeka.

Okrasná zeleň má často spoločného menovateľa, živý plot. Vysoké, nepreniknuteľné steny sa umiestňujú najčastejšie v konfliktných miestach, napr. pri frekventovaných komunikáciách. Nízke plôtiky, resp. len akési vyznačenie prívätneho pozemku, sa uplatňujú v prípadoch otvorených výhľadov do krajiny či tichej ulice. Len naznačujú hranice súkromnej záhrady, vytvorenej pre potešenie vlastníkov aj náhodných divákov. Keď sa na jar na trávniku objavia prvé kvety narcisov, sedmokrásky, potom králiky, kosci ich nepokosia. A ešte tam

Vodná záhrada (Pont Aven)

umiestnia tabuľku s textom: „Sú tu aj pre vaše potešenie, chráňme si ich...“

Záver

História krajiny, jej kultúrne a prírodné pozoruhodnosti, neodmysliteľné parky, okrasné a úžitkové záhrady, to sú všetko formy tvoriace túto časť Francúzska zaujímavou a jedinečnou. Anglické snenie alebo francúzska elegancia či talianske ovzdušie a napokon orientálna meditácia. Bretónsko je nádhernou krajinou s bohatým kultúrnym zázemím. Veľké kultúrne domy sa nachádzajú prakticky v každom sídle, neustále v nich pulzuje tvorivý proces. V prajnom prostredí sa darí aj kvalitnej umeleckej tvorbe. Napríklad požívajú umelcov, ktorí tu reprezentujú aj súčasnú slovenskú murálnu tvorbu a iné.

Katarína Halabrinová

Foto: Pavel Mester